

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рж г 426/2015
17.03.2016. године
Београд

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Снежане Андрејевић, председника већа, Бисерке Живановић и Споменке Зарић, чланова већа, у поступку ради заштите права на суђење у разумном року предлагача С.П. и В.Д., обоје из К., које заступа Р.Д., адвокат из К., одлучујући о жалби предлагача изјављеној против решења Вишег суда у Крушевцу Р4 и 25/15 од 03.03.2015. године, у седници већа одржаној 17.03.2016. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба предлагача и **ПОТВРЂУЈЕ** решење Вишег суда у Крушевцу Р4 и 25/15 од 03.03.2015. године.

ОДБИЈА СЕ захтев предлагача за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Образложење

Решењем Р4 и 25/15 од 03.03.2015. године, ставом првим изреке, Виши суд у Крушевцу огласио се апсолутно ненадлежним за поступање по захтеву за заштиту права на суђење у разумном року предлагача С.П. из К. и захтев за заштиту права у предмету Основног суда у Крушевцу И 5924/10 (раније предмет Општинског суда у Крушевцу И 913/98 и И 191/03) је одбацио. Ставом другим изреке одбијен је као неоснован захтев за заштиту права на суђење у разумном року предлагача В.Д. из К. и истовремено је утврђено да у извршном поступку који се пред Основним судом у Крушевцу води у предмету И 5924/10 није повређено предлагачево право на суђење у разумном року, зајемчено чланом 32. став 1. Устава Републике Србије. Ставом трећим изреке решења одређено је да подносиоци захтева за заштиту права на суђење у разумном року носе трошкове поднетог захтева.

Против наведеног решења предлагачи су благовремено изјавили жалбу, због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијано решење на основу члана 8б став 3. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“ бр.116/08... 101/13), применом члана 386. у вези са чланом 402. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11...55/14), у вези члана 30. став 2. Закона о ванпарничном поступку ("Службени гласник СРС" бр. 25/82...."Службени гласник РС" бр. 46/95....6/15), на чију сходну примену упућује члан 8в Закона о уређењу судова, Врховни касациони суд је оценио да жалба није основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 1, 2, 3, 5, 7. и 9. ЗПП, на које Врховни касациони суд, као другостепени у овом поступку, пази по службеној дужности. Нема ни битне повреде из члана 374. став 2. тачка 12. истог закона, на коју се жалбом неосновано указује. Побијано решење је јасно, потпуно и непротивречно, садржи разлоге о битним чињеницама, а наведени разлози сагласни су стању у списима, па решење нема недостатака због којих се не би могло испитати.

Према утврђеном чињеничном стању, предлагач С.П. је у својству извршног повериоца Општинском суду у Крушевцу 01.10.1998. године поднела предлог за извршење, против О.И. из К. као извршног дужника, ради наплате потраживања у износу од 24.400 ДЕМ у динарској противвредности, као и ради наплате трошкова извршења, предложивши да се извршење спроведе проценом и продајом непокретности извршног дужника која се налази на к.п. ..., уписаној у поседовни лист број ... К.О. К.. Општински суд у Крушевцу је решењем И 913/98 од 05.10.1998. године дозволио предложено извршење и одмерио трошкове извршног поступка у износу од 2.835,00 динара. Поступајући по приговору који је треће лице А.И. из К. изјавио против наведеног решења, Општински суд у Крушевцу је решењем И 913/98 од 03.12.1998. године А.И. упутио да у року од 15 дана покрене парницу против извршног повериоца, ради проглашења недопустивости извршења. Поднеском од 09.02.2000. године извршни поверилац је обавестила суд да је парница које је вођена по тужби А.И. у међувремену правноснажно окончана и предложила је да суд настави започето извршење. У даљем току поступка, суд је предузимао радње ради спровођења извршења, а извршни дужник је повременим исплатама делимично намирила потраживање извршног повериоца, о чему су као доказ у предмету приложене признанице. Решењем Општинског суда у Крушевцу од 14.02.2001. године утврђена је вредност непокретности која је предмет извршења, а 21.05.2001. године донет је закључак И 913/98 о продаји непокретности, са укупном почетном ценом од 3.618.000,00 динара, међутим, на рочиштима заказаним за јавно надметање за продају непокретности није било лица заинтересованих за куповину. Како је извршни дужник О.И. у току поступка преминула, решењем Општинског суда у Крушевцу И 191/03 од 30.11.2007. године је поступак извршења прекинут, да би решењем И 896/08 од 30.10.2008. године је на предлог извршног повериоца поступак настављен према наследницима извршног дужника и то И.И. из К. и С.И. из К.. Вештачењем од стране вештака економско-финансијске струке од 31.01.2007. године обрачунате су повремене уплате извршног дужника којима је извршни поверилац делимично намирен и утврђено је да остатак дуга извршних дужника износи 3.642,75 евра.

Поднеском од 25.09.2013. године пуномоћник извршног повериоца обавестио је суд да је извршни поверилац С.П. ненаплаћени део потраживања у овом предмету (који је у међувремену добио број И 5924/10), пренела на пријемника В.Д. из К., на основу уговора о уступању потраживања (цесији), са анексом од 11.09.2013. године, овереним и потписаним пред Основним судом у Крушевцу под Ов I 19294/13 од 24.09.2013. године. Наведеним уговором је првобитни извршни поверилац С.П. овластила пријемника В.Д. да ступи на њено

место извршног повериоца у предмету извршења Основног суда у Крушевцу И 5924/10 и да у својству извршног повериоца у своје име и за свој рачун тражи наставак поступка извршења, ради наплате ненаплаћеног дела потраживања у целости. Захтев за заштиту права на суђење у разумном року поднет је Вишем суду у Крушевцу 28.02.2015. године, у време одлучивања о захтеву извршење није било спроведено, а наведени извршни поступак је још увек у току.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је побијаним решењем захтев предлагача С.П. одбацио, налазећи да није надлежан за одлучивање о њеном захтеву, док је захтев предлагача В.Д. одбио као неоснован, налазећи да право овог предлагача у наведеном извршном поступку за сада није повређено.

Супротно наводима жалбе предлагача С.П., првостепени суд је правилно одбио да пружи правну заштиту лицу које није странка у поступку. Наиме, захтев за заштиту права на суђење у разумном року у смислу члана 8а Закона о уређења судова, може поднети само странка у судском поступку, која сматра да јој је повређено право на суђење у разумном року у том поступку. Дакле, само оно лице о чијим се правима и обавезама у судском поступку одлучује има активну легитимацију за подношење захтева за заштиту права на суђење у разумном року. У овом случају, у извршном поступку који се води пред Основним судом у Крушевцу под бројем И 5924/10 предлагач С.П. је уступила своје потраживање предлагачу В.Д., она није странка у овом поступку и није овлашћена за подношење захтева, нити може остварити заштиту права на суђење у разумном року у судском поступку у коме се више не одлучује о њеним правима и обавезама. Стога је и по оцени Врховног касационог суда суд правилно одбио да пружи правну заштиту овом предлагачу, при чему околност да суд није оценио активну легитимацију предлагача за подношење захтева (већ је погрешно нашао да је апсолутно ненадлежан за одлучивање о захтеву предлагача), у конкретном случају није од значаја, имајући у виду да су правне последице по предлагача идентичне и да предлагач у сваком случају не ужива правну заштиту.

Супротно наводима жалбе, захтев предлагача В.Д. за заштиту права на суђење у разумном року у истом предмету је правилно одбијен као неоснован.

Првостепени суд је правилно закључио да, код чињенице да је потраживање пренето на овог предлагача 2013. године, након закључења уговора о уступању потраживања са анексом од 11.09.2013. године, а да је суд који спроводи извршење о томе обавештен поднеском од 25.09.2013. године, у извршном поступку који након уступања потраживања траје једну годину и четири месеца право предлагача В.Д. није повређено. Наиме, приликом оцене да ли је предлагачу у неком судском поступку повређено право на суђење у разумном року треба имати у виду све околности случаја, које се пре свега односе на дужину трајања и врсту поступка, поступање суда, као и понашање предлагача, сложеност предмета и значај који предмет поступка има за предлагача. Предлагач је накнадно, уговором о преносу потраживања са анексом од 2013. године ступио у права и обавезе првобитног извршног повериоца и о томе је након закључења анекса обавестио суд, па пре 2013. године није трпео неизвесност у погледу трајања и исхода овог поступка. Иако се у пракси Европског суда за људска права,

приликом оцене да ли је право подносиоца у конкретном предмету повређено, по правилу посматра целокупна дужина конкретног поступка (укључујући и период у коме је у поступку учествовао правни претходници подносиоца захтева), Врховни касациони суд налази да се, обзиром на околности случаја, ово схватање не може применити у овом случају.

Наиме, предлагач В.Д. није универзални правни следбеник С.П., који у њена права и обавезе ступа по сили закона, већ се ради о сингуларном сукцесору, који је на основу сагласности воља (односно уговора) ступио у права и обавезе првобитног извршног повериоца. У овом случају је након 15. година трајања поступка извршења првобитни поверилац уговором пренела преостали, ненаплаћени део свог потраживања на овог предлагача, па је у смислу члана 23. Закона о извршењу и обезбеђењу као стицалац права предлагач В.Д. ступио на место извршног повериоца својом вољом и, ступајући на место ранијег извршног повериоца, као стицалац је добровољно примио поступак у стању у каквом се тада налазио. Стога се, по налажењу овог суда, претходни период трајања поступка од 1998. до 2013. године не може узети у обзир приликом оцене да ли је овом предлагачу у конкретном случају повређено право на суђење у разумном року.

Првостепени суд правилно закључује да период од једне године и четири месеца (колико је поступак трајао након што је овај предлагач стекао право на наплати преостали део потраживања), није неразумно дуг временски период нити је околност да поверилац није наплатио своје потраживање у овом периоду сама по себи довољна да би се утврдила одговорност суда за кашњење у извршењу и да би се утврдило постојање повреде права на суђење у разумном року. Иако се у конкретном случају ради о извршном поступку, за који је законом прописана хитност у поступању, извршење се спроводи на предлог странке и стога ток поступка не зависи само од активности и делотворности предузетих процесних радњи од стране суда, већ и од понашања странака и других учесника у поступку. Врховни касациони суд налази да, када су странке у извршном поступку физичка лица или правна лица која нису под контролом државе, односно када ниједна од страна у спору није власт или државни орган, улога суда је да предузме оно што се може разумно очекивати да би се извршење спровело и да би се повериоцу „помогло“ да оствари своје потраживање, али не и да гарантује извршење у сваком конкретном предмету (став изражен у пресуди ЕСЈП *Fuklev v. Ukraine*, Петровић против Србије). У ситуацији када извршење није било могуће спровести због инсолвентности извршног дужника или објективне немогућности да се уновчи постојећа имовина која је предмет извршења, а поверилац није доставио нове предлоге у погледу даљег поступања суда, првостепени суд је правилно оценио да у конкретном случају, у поступку извршења спроведеном након што је предлагач обавестио суд да ступа у права и обавезе претходног извршног повериоца, нема пропуста суда који су допринели трајању поступка, па је захтев предлагача правилно одбио као неоснован. За своју одлуку првостепени суд је дао јасне и потпуне разлоге, које као правилне прихвата и Врховни касациони суд. Осим тога, преостали ненаплаћени износ потраживања од 3.642,75 евра упућује на закључак да овај поступак није таквог карактера да указује на то да је предлагач претрпео значајнији губитак због дужине трајања овог поступка.

Имајући у виду успех предлагача у жалбеном поступку, као и исход целокупног поступка, предлагачи у смислу члана 153. и 154. Закона о парничном поступку, немају право на накнаду трошкова овог поступка.

Из наведених разлога, применом члана 401. тачка 2. и 165. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Снежана Андрејевић,с.р.**